

MEBS

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

Східноєвропейський національний університет імені Лесі Українки
Кафедра міжнародних економічних відносин та управління проектами

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Проректор з науково-педагогічної і
навчальної роботи та рекрутації
проф. Лаврилюк С.В.

Протокол № 2 від 18.10. 2017 р.

ПРОГРАМА

вибіркової навчальної дисципліни
Економічна дипломатія

підготовки	магістра
спеціальності	292 «Міжнародні економічні відносини»
освітньої програми	«Міжнародні економічні відносини»

Програма навчальної дисципліни «Економічна дипломатія» підготовки магістра, галузі знань 29 «Міжнародні відносини», спеціальності 292 «Міжнародні економічні відносини», за освітньої програмою «Міжнародні економічні відносини».

Розробник: кандидат економічних наук, старший викладач кафедри міжнародних економічних відносин та управління проектами Деделюк Катерина Юріївна

Рецензент: к.г.н., доцент кафедри міжнародних відносин та регіональних студій Романюк Наталія Іванівна

Програма навчальної дисципліни затверджена на засіданні кафедри міжнародних економічних відносин та управління проектами

протокол № 2 від 07.09.2017 р.

Завідувач кафедри: _____ (Павліха Н.В.)

Програма навчальної дисципліни схвалена науково-методичною комісією факультету міжнародних відносин

протокол № 2 від 6.10.2017 р.

Голова науково-методичної комісії факультету _____ (Романюк Н.І.)

Програма навчальної дисципліни схвалена науково-методичною радою Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки

протокол № 2 від 18.10.2017 р.

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітня програма, освітній ступінь	Характеристика навчальної дисципліни
Денна форма навчання	29 «Міжнародні відносини», 292 «Міжнародні економічні відносини», «Міжнародні економічні відносини», магістр	Нормативна
Кількість годин/кредитів 120/4		Рік навчання - 5
		Семестр – 9
ІНДЗ: <u>немає</u>		Лекції – 20 год.
		Практичні (семінарські) – 16 год.
		Самостійна робота - 76 год.
	Консультації - 8 год.	
	Форма контролю: екзамен	

2. АНОТАЦІЯ КУРСУ

Навчальна дисципліна покликана ознайомити студентів з особливостями та значенням економічної дипломатії як інструмента забезпечення зовнішньої політики держави, досягнення стратегічних цілей зовнішньоекономічної політики. Програмою дисципліни передбачено комплексне вивчення сутності економічної дипломатії, основних напрямів та інструментів її здійснення. Доцільність вивчення дисципліни обумовлено потребою розуміння сутності та завдань економічної дипломатії, її інструментарію та механізмів координації, що застосовують для досягнення стійкого економічного зростання та економічної безпеки країни. Набуті знання та вміння можуть бути використані у практичній діяльності та є необхідними для формування висококваліфікованого фахівця у сфері міжнародних економічних відносин.

3. КОМПЕТЕНЦІЇ

До кінця навчання студенти будуть компетентними у таких питаннях: специфічні риси та стандарти економічної дипломатії, форми, методи, нормативне забезпечення, технічні та методичні прийоми економічної дипломатії; специфіка та особливості інформаційно-аналітичного забезпечення діяльності економічних підрозділів закордонних дипломатичних представництв, національних органів виконавчої та законодавчої влади, міністерств і центральних відомств у сегменті економічної дипломатії; аналізу політичних та економічних цілей, засобів економічної дипломатії; планування, інформаційного забезпечення проведення переговорів, документування та оформлення їх результатів; оцінки ефективності інструментів та механізму здійснення економічної дипломатії України.

4. ІНФОРМАЦІЙНИЙ ОБСЯГ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1. ЕВОЛЮЦІЙНІ ОСОБЛИВОСТІ ЕКОНОМІЧНОЇ ДИПЛОМАТІЇ. МЕХАНІЗМ ЕКОНОМІЧНОЇ ДИПЛОМАТІЇ

Тема 1. Історія формування економічної дипломатії

Історія становлення та етапи розвитку економічної дипломатії. Сутність і функції економічної дипломатії. Політичні цілі та засоби економічної дипломатії. Економічні засади та функції економічної дипломатії

Тема 2. Економічна дипломатія в системі міжнародного регулювання світової економіки. Нормативне забезпечення економічної дипломатії

Стандарти економічної дипломатії. Види економічної дипломатії. Сфери діяльності в області економічної дипломатії. Інститути та механізми економічної дипломатії. Нормативне забезпечення економічної дипломатії.

Тема 3. Економічна безпека і економічна дипломатія

Національний економічний інтерес: сутність та чинники впливу. Чинники впливу на економічні інтереси країни. Індикатори економічної безпеки та алгоритм реалізації національних економічних інтересів. Національні інтереси першого і другого рівня

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2. ДИПЛОМАТИЧНИЙ ПРОТОКОЛ В ЕКОНОМІЧНІЙ ДИПЛОМАТІЇ ТА ЙОГО УЧАСНИКИ

Тема 4. Міжнародна багатостороння економічна дипломатія.

Розуміння сутності міжнародної багатосторонньої дипломатії. Ключові завдання та види міжнародної багатосторонньої дипломатії. Тенденції та проблеми розвитку та регулювання міжнародної багатосторонньої дипломатії.

Тема 5. Техніка ведення дипломатичних переговорів

Міжнародні переговори: зміст і класифікація. Планування і підготовка до переговорів. Інформаційне забезпечення переговорів. Джерела інформації та робота з інформаційними матеріалами. Технологія переговорів. Документування та оформлення результатів переговорів.

Тема 6. Кадрове забезпечення функцій ведення економічної дипломатії

Якості та завдання економічного дипломата. Кадровий склад економічних відділів дипломатичних представництв.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 3. ОСОБЛИВОСТІ ДІЯЛЬНОСТІ СУБ'ЄКТІВ ЕКОНОМІЧНОЇ ДИПЛОМАТІЇ

Тема 7. Інституційний механізм здійснення економічної дипломатії в Україні

Поняття інституційного механізму економічної дипломатії. Групи інститутів економічної дипломатії. Особливості моделей взаємодії відомств закордонних справ і фінансових відомств. Механізм забезпечення форм держпідтримки за допомогою економічної дипломатії. Напрями діяльності МЗС України у сфері економічної дипломатії. Алгоритм взаємодії МЗС з вітчизняним та іноземним бізнесом. Напрями розвитку фінансового механізму підтримки експорту.

Тема 8. Організація діяльності економічних підрозділів дипломатичних представництв.

Економічні підрозділи у складі дипломатичних представництв України за кордоном, їх завдання і функції. Права, обов'язки та відповідальність персоналу економічних відділів Посольств. Аналітична робота економічних відділів Посольств та дипломатичних місій. Оперативне забезпечення інформаційного обміну з економічних питань між диппредставництвами та центральними органами виконавчої влади України. Форми та методи роботи Посольств і їх економічних відділів у сфері торговельно-економічного та інвестиційного співробітництва. Організаційне забезпечення інформаційно-презентаційних

заходів в країнах перебування. Планування роботи, звітність та організація діловодства економічних відділів Посольств.

Тема 9. Шляхи удосконалення організації роботи в галузі економічної дипломатії

Реформування інституційної структури. Зміни в кадровій політиці в галузі економічної дипломатії. Пошук джерел фінансування, оплати інформаційних послуг в системі економічної дипломатії.

Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Усього	Лек.	Практ.	Сам. роб.	Конс.
Змістовий модуль 1. Еволюційні особливості економічної дипломатії					
Тема 1. Історія формування економічної дипломатії	4	2		2	
Тема 2. Економічна дипломатія в системі міжнародного регулювання світової економіки. Нормативне забезпечення економічної дипломатії	7	2	2	2	1
Тема 3. Економічна безпека і економічна дипломатія	8	2	2	4	
Разом за модулем 1	19	6	4	8	1
Змістовий модуль 2. Дипломатичний протокол в економічній дипломатії та його учасники					
Тема 4. Міжнародна багатостороння економічна дипломатія.	11	2		8	1
Тема 5. Техніка ведення дипломатичних переговорів	23	4	2	16	1
Тема 6. Кадрове забезпечення функцій ведення економічної дипломатії	21	2	4	14	1
Разом за модулем 2	56	8	6	38	4
Змістовий модуль 3. Особливості діяльності суб'єктів економічної дипломатії					
Тема 7. Інституційний механізм здійснення економічної дипломатії в Україні	15	2	2	10	1
Тема 8. Організація діяльності економічних підрозділів дипломатичних представництв.	15	2	2	10	1
Тема 9. Шляхи удосконалення організації роботи в галузі економічної дипломатії	15	2	2	10	1
Разом за модулем 3	45	6	6	30	3
Всього годин:	120	20	16	76	8

5. ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОГО ОПРАЦЮВАННЯ

Результати самостійної роботи необхідно усно представити на практичному занятті за відповідною темою у вигляді доповіді 5-10 хв. Студент має вільно володіти матеріалом, давати відповіді на запитання викладача та аудиторії. Якість виконання самостійного завдання буде враховано при оцінюванні студента на практичному занятті за відповідною темою. Оскільки заплановані види робіт повинні мати практичне спрямування та носити творчий, дослідницький характер, при оцінюванні буде враховано рівень обґрунтованості особистих висновків доповідача.

Змістовий модуль 1. Еволюційні особливості економічної дипломатії. Механізм економічної дипломатії

1. На основі опрацювання рекомендованої літератури виділити та охарактеризувати основні етапи розвитку економічної дипломатії.
2. Скласти таблицю «Нормативно-правове забезпечення економічної дипломатії в Україні» та подати аналіз змісту та значення кожного документа.
3. Представити характеристику основних складових економічної безпеки України та визначити актуальні пріоритетні напрями забезпечення національних економічних інтересів.

Змістовий модуль 2. Дипломатичний протокол в економічній дипломатії та його учасники

4. Здійснити планування та підготовку до проведення офіційного візиту (ціль, тип візиту студенти обирають самостійно). Скласти довідково-інформаційні матеріали.

Планування та підготовку до проведення офіційного візиту слід оформити у друкованому вигляді (формат – А4, розмір шрифту – 12, інтервал - 1). Виконане завдання має містити такі складові частини: 1) концепція візиту (мета, цілі, завдання, прогнозовані результати і наслідки); програма візиту, склад делегації; 2) перелік питань, в яких зацікавлена українська сторона, перелік питань, в яких зацікавлена іноземна сторона; перелік проблемних питань; 3) перелік двосторонніх договірних документів, підписання яких передбачається у ході візиту; 4) біографічні довідки осіб, з якими запланована зустріч (за потреби – політичних портрет); 5) ключові тези переговорів під час зустрічей у ході візиту (загальні питання для обговорення, постановчі питання, існуючі проблемні питання, питання або проблеми, які може підняти протилежна сторона).

Довідково-інформаційні матеріали слід оформити у друкованому вигляді (формат – А4, розмір шрифту – 12, інтервал - 1). Виконане завдання має обов'язково містити такі складові частини: 1) довідка про соціально-економічний розвиток України за останні півроку; 2) довідка про двосторонні відносини; 3) довідка про стан двостороннього торговельно-економічного, міжгалузевого співробітництва, технічну допомогу, інвестиційну діяльність, договірно-правову базу; 4) перспективні напрями економічного співробітництва; 5) довідка про економічний стан партнера, внутрішньо- та зовнішньополітичну ситуацію держави-партнера.

5. Скласти стенограму двосторонніх переговорів з економічних питань (ціль, тип переговорів студенти обирають самостійно). Стенограму слід оформити у друкованому вигляді (формат – А4, розмір шрифту – 12, інтервал - 1).

Змістовий модуль 3. Особливості діяльності суб'єктів економічної дипломатії

6. Схематично відобразити механізм взаємодії державних та недержавних органів у сфері економічної дипломатії України та іноземної держави (на вибір студента). З урахуванням закордонного досвіду функціонування механізмів координації діяльності основних суб'єктів визначте напрями оптимізації цього механізму в Україні.

7. Проаналізуйте напрями аналітичної, інформаційної роботи економічних відділів Посольств та дипломатичних місій України за кордоном (в будь якій іноземній державі за вибором студента). Систематизуйте основні форми та методи роботи економічних відділів у сфері торговельно-економічного та інвестиційного співробітництва.
8. Проаналізуйте напрями аналітичної, інформаційної роботи економічних відділів закордонних Посольств та дипломатичних місій в Україні. Систематизуйте основні форми та методи роботи економічних відділів у сфері торговельно-економічного та інвестиційного співробітництва.
9. Окресліть основні шляхи удосконалення організації роботи в галузі економічної дипломатії.

7. РОЗПОДІЛ БАЛІВ ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

Дисципліна складається з двох змістових модулів та її вивчення не передбачає виконання ІНДЗ. Підсумкова оцінка за 100-бальною шкалою складається із сумарної кількості балів за:

1. поточне оцінювання з відповідних тем (максимум 40 балів);
2. модульні контрольні роботи (максимум 60 балів).

Поточний контроль (макс = 40 балів)							Модульний контроль (макс = 60 балів)			Загальна кількість балів
Модуль 1							Модуль 2			
Змістовий модуль 1	Змістовий модуль 2			Змістовий модуль 3			МКР 1	МКР 2	МКР 3	
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	10	25	25	100
5	6	6	6	6	6	5				

Критерії оцінювання

З кожної із тем змістових модулів, які виносяться на семінарські заняття студент може отримати певну кількість балів. Загальна сума балів, яку студент отримує за відповіді на семінарських заняттях – 40.

Виступи студентів на семінарах оцінюються, виходячи з визначеної кількості балів. При цьому остаточна кількість балів, отримана на семінарі, визначається і оголошується в кінці заняття, враховуючи доповнення та інші види активності студента. Враховується повнота та вчасність виконання самостійного завдання.

Після освоєння кожного змістового модуля обов'язковим є написання модульної контрольної роботи. У завданнях модульних робіт вказано, яка кількість балів може бути виставлена за кожне завдання за умови його правильного виконання. За кожну модульну контрольну роботу студенти отримують певну кількість балів. Загальна сума балів модульного контролю – 60.

Підсумковий контроль проходить у формі екзамену, за складання якого студент може отримати максимум 60 балів. Студент обов'язково складає екзамен у тому разі, якщо набрав менше 75 балів протягом семестру, або якщо не згідний з балами, які набрав. В такому разі, бали за модульні контрольні роботи анулюються, залишаються бали за поточне оцінювання.

Загальна сума балів за курс – 100. Оцінка за освоєння курсу виставляється згідно шкали оцінювання.

Шкала оцінювання

Оцінка в балах за всі види навчальної діяльності	Оцінка
	для екзамену
90 – 100	Відмінно
82 – 89	Дуже добре
75 - 81	Добре
67 -74	Задовільно
60 - 66	Достатньо
1 – 59	Незадовільно

8. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Вергун В.А. Економічна дипломатія: навчальний посібник / В.А. Вергун. – К. : ВПЦ «Київський університет», 2010. – 303 с.
2. Вергун В.А. Економічна дипломатія як складова механізму управління зовнішньоекономічною діяльністю / В.А. Вергун // Культура народів Причорномор'я. — 2006. – № 78. – С. 13-18.
3. Гуменюк Б. Дипломатія доби глобалізації: нові виклики та завдання / Б. Гуменюк // Світогляд. – 2009. – №1. – С. 23-33
4. Дегтерев Д.А. Экономическая дипломатия: экономика, политика, право / Д.А. Дегтерев. – М.: Навона, 2010. – 176 с.
5. Жалоба І. Сучасні міжнародні відносини та виклик класичній дипломатії. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://uaforeignaffairs.com/ua/zs/anglomovnaversija/view/article/-1cd18ef670/>
6. Каррон де ла Каррьер Г. Экономическая дипломатия. Дипломат и рынок. / Каррон де ла Каррьер Г. [пер. с фр]. –М. : «Российская политическая энциклопедия», 2003 – 295 с.
7. Комерційна дипломатія: торговельна політика і право: Навчальний посібник. – Львів: Астролябія, 2006. – С. 473-496
8. Краткий внешнеэкономический словарь. – М.: Международные отношения, 1984. – С. 220–221.
9. Кулик С.А. «Электронная дипломатия». Начало. Аналитический доклад / С. Кулик. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.insor-russia.ru/files/EDiplomacy.pdf>
10. Зінченко А.Л. Історія дипломатії: від давнини до нового часу: Навчальний посібник / А.Л. Зінченко. – Вид. 3. – К., 2005. – 560 с.
11. Нижник В.М. Економічна дипломатія та економічна безпека України Навчальний посібник / В.М. Нижник. – Хмельницький: ХНУ, 2007. – 299 с.
12. Румянцев А.П. «Українська дипломатія» - Українська дипломатична енциклопедія. К. : Знання України, 2004. – т.1. – с.373.
13. Современные глобальные проблемы мировой политики / под ред. М.М. Лебедевой. – М.: Аспект Пресс, 2009. – 526 с.

14. Струхачев В.И. Международные деловые переговоры: учебное пособие / В.И. Струхачев, И.Н. Лякишева, К.Ю. Михайлова. – М.: Финансы и статистика. – Ставрополь: АГРУС, 2007. – С. 142–170.
15. Татаренко Н. Сучасна модель економічної дипломатії та кадрова політика МЗС України / Н. Татаренко [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://uaforeignaffairs.com/ua/zs/anglomovna-versija/view/article/suchasna-model-ekonomichno-ji-diplomatiji-ta-kadrova-pol/>
16. Фліссак К.А. Економічна дипломатія: навчальний посібник / К.А. Фліссак. – Тернопіль : «Новий колір», 2013. – 440 с.
17. Фліссак К.А. Глобалізація і нові виклики економічній дипломатії / К.А. Фліссак // Економічний часопис ХХІ. – 2012.– №1-2
18. Хана П. Новое Средневековье / П. Хана. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.globalaffairs.ru/number/Novoe-Srednevekove-15530>
19. Чугаєнко Ю.О. Економічна дипломатія в системі управління зовнішньоекономічною діяльністю держави / Ю.О. Чугаєнко // Актуальні проблеми економіки, 2013. - № 3 (141)
20. Щетинин В.Д. Экономическая дипломатия: Учебное пособие для ВУЗов / В.Д. Щетинин. – М.: Международные отношения, 2001. – 280 с.
21. Шаров О. Економізація зовнішньої політики: сьогоднішня українська тактика / О. Шаров // Економічний часопис-ХХІ.– 2007.– №9–10. – С. 21–26.
22. Шинкаренко Т.І. Дипломатичний протокол та етикет: Навчальний посібник / Т.І. Шинкаренко. – К.: «Київський університет», 2007. – 296 с.
23. Яхно Т.П. Конфліктологія та теорія переговорів. Навчальний посібник / Т.П. Яхно, І.О. Купевіна. – К. : Центр учбової літератури . – С. 25-40
24. Про зовнішньоекономічну діяльність: Закон України від 16.04.1991 №959-ХІІ, із змінами і доповненнями // zakon1.rada.gov.ua.
25. Про Положення про Міністерство закордонних справ України: Указ Президента України від 6.04.2011 №381/2011 // zakon1.rada.gov.ua.

Рекомендовані періодичні видання:

1. Економіка України.
2. Економічний часопис – ХХІ
3. Дзеркало тижня.
4. Українська правда

Рекомендовані інтернет-ресурси:

1. <http://www.kmu.gov.ua/control/> - Урядовий портал
2. <http://uaforeignaffairs.com/> - Зовнішні справи
3. www.kmu.gov.ua - Міжурядові зв'язки та двосторонні комісії
4. <http://www.me.gov.ua> - Міністерство економіки України
5. <http://www.minfin.gov.ua> - Міністерство фінансів України
6. <http://mintrans.kiev.ua> - Міністерство транспорту України
7. <http://mpe.energy.gov.ua/minenergo/control/index> - Міністерство палива і енергетики України
8. <http://www.mfa.gov.ua> - Міністерство закордонних справ України
9. <http://www.rada.gov.ua> - Верховна Рада України
10. <http://ue.eu.int> - Рада Європейського Союзу
11. <http://ukraine-eu.mfa.gov.ua> Представництво України при Європейському Союзі:
12. <http://www.ukrstat.gov.ua/> - Державний комітет статистики України
13. www.ukrexport.gov.ua - Державна підтримка українського експорту

9. ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ ДО ЕКЗАМЕНУ

1. Історія становлення та етапи розвитку економічної дипломатії.
2. Сутність і функції економічної дипломатії.
3. Політичні цілі та засоби економічної дипломатії.
4. Економічні засади та функції економічної дипломатії
5. Стандарти економічної дипломатії.
6. Види економічної дипломатії.
7. Сфери діяльності в області економічної дипломатії.
8. Інститути та механізми економічної дипломатії.
9. Нормативне забезпечення економічної дипломатії.
10. Національний економічний інтерес: сутність та чинники впливу.
11. Чинники впливу на економічні інтереси країни.
12. Індикатори економічної безпеки та алгоритм реалізації національних економічних інтересів.
13. Національні інтереси першого і другого рівня
14. Дипломатичний корпус в економічній дипломатії
15. Дипломатичні візити та їхнє значення для економічної дипломатії.
16. Протокольні підрозділи виконавчої влади та їхнє значення для економічної дипломатії.
17. Міжнародні переговори: зміст і класифікація.
18. Планування і підготовка до переговорів.
19. Інформаційне забезпечення переговорів.
20. Джерела інформації та робота з інформаційними матеріалами.
21. Технологія переговорів.
22. Документування та оформлення результатів переговорів.
23. Якості та завдання економічного дипломата.
24. Економічна інфраструктура економічної дипломатії.
25. Кадровий склад економічних відділів дипломатичних представництв.
26. Взаємодія органів законодавчої та виконавчої влади, міністерств та центральних відомств України у сфері економічної дипломатії.
27. Координація економічної дипломатії в Україні.
28. Сегмент економічної дипломатії у функціональних обов'язках Міністерства закордонних справ, Міністерства економічного розвитку та торгівлі України.
29. Економічні підрозділи у складі дипломатичних представництв України за кордоном, їх завдання і функції.
30. Права, обов'язки та відповідальність персоналу економічних відділів Посольств.
31. Аналітична робота економічних відділів Посольств та дипломатичних місій.
32. Оперативне забезпечення інформаційного обміну з економічних питань між диппредставництвами та центральними органами виконавчої влади України.
33. Форми та методи роботи Посольств і їх економічних відділів у сфері торговельно-економічного та інвестиційного співробітництва.
34. Організаційне забезпечення інформаційно-презентаційних заходів в країнах перебування.
35. Планування роботи, звітність та організація діловодства економічних відділів Посольств.
36. Правове регламентування та регулювання перебування і діяльності іноземних дипломатичних представництв в Україні.
37. Структура та діяльність іноземного дипломатичного корпусу в Україні.

38. Привілеї та імунітети іноземних дипломатів в Україні.
39. Порядок зносин з органами законодавчої та виконавчої влади і офіційними особами України.
40. Реформування інституційної структури.
41. Зміни в кадровій політиці в галузі економічної дипломатії.
42. Пошук джерел фінансування, оплати інформаційних послуг в системі економічної дипломатії.